

Силабус
освітнього компонента
Основи журналістики
2025–2026 навчальний рік

Освітня програма Журналістика
Спеціальність С7 Журналістика
Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Викладач Наталія РУІА
Посилання на сайт <https://bdpu.org.ua/teachers/rula-nataliya-volodymyrivna/>
Контактний телефон 0999120849
E-mail викладача: nataliya.rula@gmail.com
Графік консультацій середа, 16.00

Обсяг освітнього компонента на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90	16	14	60	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: журналістика, преса, телебачення, радіо, медіа, масова інформація

Мета та завдання освітнього компонента:

Метою вивчення освітнього компонента «Основи журналістики» є формування у студентів цілісного уявлення про журналістику як соціальний інститут, сферу професійної діяльності та систему знань, розвиток базових умінь і навичок, необхідних для оволодіння журналістською професією.

Основними завданнями курсу є: ознайомити здобувачів освіти з історією, теоретичними засадами та сучасними тенденціями журналістики, розкрити її суспільну місію та етичні стандарти, а також навчити орієнтуватися в інформаційному просторі, критично аналізувати медіаконтент, підбирати та перевіряти інформацію. Особлива увага приділяється вихованню відповідальності за достовірність і якість публікацій, розвитку творчого мислення та підготовці до подальшого вивчення спеціальних дисциплін професійного спрямування.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК 02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.	ПРН 01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань. ПРН 02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції. ПРН 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. ПРН 05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань. ПРН 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

Зміст освітнього компонента:

Тема 1. Загальні поняття про журналістику.

Тема 2. Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності.

Тема 3. Журналістика як система органів масової інформації.

Тема 4. Журналістика як масово-інформаційна діяльність.

- Тема 5.** Журналістика в інформаційному просторі.
Тема 6. Свобода слова і журналістська діяльність.
Тема 7. Журналістика в системі соціальних інститутів.
Тема 8. Соціальна позиція журналіста.
Тема 9. Загальні та спеціальні функції журналістики.
Тема 10. Концепції журналістики.
Тема 11. Журналістика як творча діяльність.
Тема 12. Дієвість та ефективність журналістики.
Тема 13. Метод журналістики.
Тема 14. Збирання зовнішньої та виготовлення внутрішньої інформації.
Тема 15. Сучасна масово-інформаційна ситуація.

Методи навчання:

лекції, практичні заняття, дискусії, аналіз кейсів (Case study), проектне навчання.

Політика освітнього компонента (особливості проведення навчальних занять): від здобувачів очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Дозволяється використовувати ChatGPT або інші інструменти штучного інтелекту для швидкого збору інформації та первинного аналізу, на основі чого самостійно готувати доповідь, відповідь на питання або інші завдання. Використовувати ChatGPT для генерації готових рефератів чи домашніх робіт є неприпустимим.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Технічне забезпечення: комп'ютери або ноутбуки, сканер, принтер; аудіо- та відеообладнання (мікрофон, диктофон, відео- та фотокамери).

Програмне забезпечення: текстові редактори (Microsoft Word, Google Docs); інструменти для аналізу даних: Microsoft Excel, Google Sheets; інструменти для візуалізації даних, створення графіків, карт і діаграм Datawrapper, Tableau; інструменти для перевірки фактів та роботи з базами даних (Maltego, Pipl, LexisNexis); програмне забезпечення для роботи з мультимедіа (Adobe Premiere Pro, Adobe Photoshop, Canva), інструменти для шифрування і захисту даних.

Наочність: презентації, відеолекції та документальні фільми, аналіз кейсів, інтерактивні вправи та симуляції – моделювання реальних ситуацій для відпрацювання навичок.

Система оцінювання та вимоги:

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Лекційні заняття (конспект, творчі завдання)	5	
Практичні заняття	35	
Самостійна робота	10	
Екзамен	50	

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	Незадовільно	задовільно	Добре	відмінно
Практичне заняття 1	2	3	4	5
Практичне заняття 2	2	3	4	5
Практичне заняття 3	2	3	4	5
Практичне заняття 4	2	3	4	5
Практичне заняття 5	2	3	4	5
Практичне заняття 6	2	3	4	5

Практичне заняття 7	2	3	4	5
Максимальна кількість набраних балів	14	21	28	35

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	Добре	відмінно
Екзамен:				
I теоретичне питання	1	5	10	15
II теоретичне питання	1	5	10	15
практичне завдання	1	3	15	20
Максимальна кількість набраних балів	3	13	35	50

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 4. Шкала оцінювання

Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Базова

- 1.Бідзіля Ю. М. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород: Закарпаття, 2007. 224 с.
- 2.Владимиров В. М. Вступ до журналістики: навч. посібник. Київ: НАУ, 2015. 284 с.
- 3.Кулик О.Д. Основи журналістики: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: «Видавництво КСВ», 2014. 152 с.
- 4.Лаврик О. В. Основи журналістики: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 73 с.
- 5.Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. 5–те вид., переробл. та допов. Київ: ЦУЛ, 2011. 496 с.
- 6.Москаленко А.З. Теорія журналістики: навч. посібник. Київ: Ексаб, 2002. 334 с.
- 7.Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння. Л, 2004. 312 с.
- 8.Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посібник. Київ: Знання, 2011. 351 с.
- 9.Різун В. В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. Київ: КНУ імені Т. Шевченка, 2004. 80 с.
10. Чекмишев О.В. Основи журналістики: навч. посіб. Київ: Академія, 2021. 168 с.

Допоміжна

- 1.Здоровага В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
- 2.Мельнікова Ю., Рула Н., Шульженко А. Дистанційне навчання здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика: бар'єри та стратегії адаптації у період війни. Українські університети в нових реаліях: збереження наукових та кадрових ресурсів: наукова монографія. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2024. С.304-319.
- 3.Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навч. посібник: в 2 ч. Ч. 1 / Г. І. Назаренко. Київ: НАУ, 2010. 32 с.,

4. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навч. посібник: в 2 ч. Ч. 2 / Г. І. Назаренко. Київ : НАУ, 2010. 64 с. Посібник з журналістської етики / [Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л.]. Київ: Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.

5. Практикум із журналістської етики. Вид. 3-тє, доп. / За заг. ред. О. Погорелова. Київ: Комісія з журналістської етики

6. Рула Н. Патогенний текст як явище сучасного масмедійного середовища. Формування особистості під впливом медіа: колективна монографія / [авт. кол.: Костромицький Р., Мельнікова Ю., Рула Н., Шульженко А.]. Запоріжжя: БДПУ; Київ: ФОП Самченко А.М., 2025. С. 53–115.

7. Рула Н.В., Шульженко А.С. Жанрове різноманіття на сторінках вітчизняних інформаційних агентств у період повномасштабної російсько-української війни // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». Том 33 (72) № 4, 2022. С.288-292.

8. Рула Н.В., Шульженко А.С. Заголовок як медіатекст: мовно-стилістичний аналіз матеріалів інформаційного агентства «УНІАН» // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». Том 36 (76) Том 35 (74) № 1, 2026. С.48-54.

9. Рула Н.В., Шульженко А.С. Патогенність як особливість новинного дискурсу українських телеканалів: рівень змісту. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2023. №2 (54). С. 31–39

10. Рула Н.В., Шульженко А.С. Розвиток медіаграмотності майбутніх журналістів у закладах вищої освіти // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2022. С.365-375.

11. Рула Н.В., Шульженко А.С. Структура повідомлень українських інформаційних агентств під час висвітлення подій повномасштабної російсько-української війни // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». Том 33 (72) № 6, 2022. С.266-271.

12. Формування особистості під впливом медіа : колективна монографія [авт. кол. : Костромицький Р., Мельнікова Ю., Рула Н., Шульженко А.]. Запоріжжя : БДПУ; К. : ФОП Самченко А.М., 2025. 180 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: <https://library.bdpu.org.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Комісія журналістської етики. URL: <http://www.cje.org.ua/>

4. Академія української преси. URL: <https://www.aup.com.ua/>

5. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>

6. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>

7. MediaSapiens. URL: <https://ms.detector.media/>

8. Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua>

9. EdEra. URL: <https://www.ed-era.com>

10. Coursera. URL: <https://www.coursera.org>

11. Internews-Ukraine. URL: <https://internews.ua>

12. Lviv Media Forum. URL: <https://lvivmediaforum.com>